

LIBANONS GENERATIE X

LEVEN OP EEN TIJDBOM

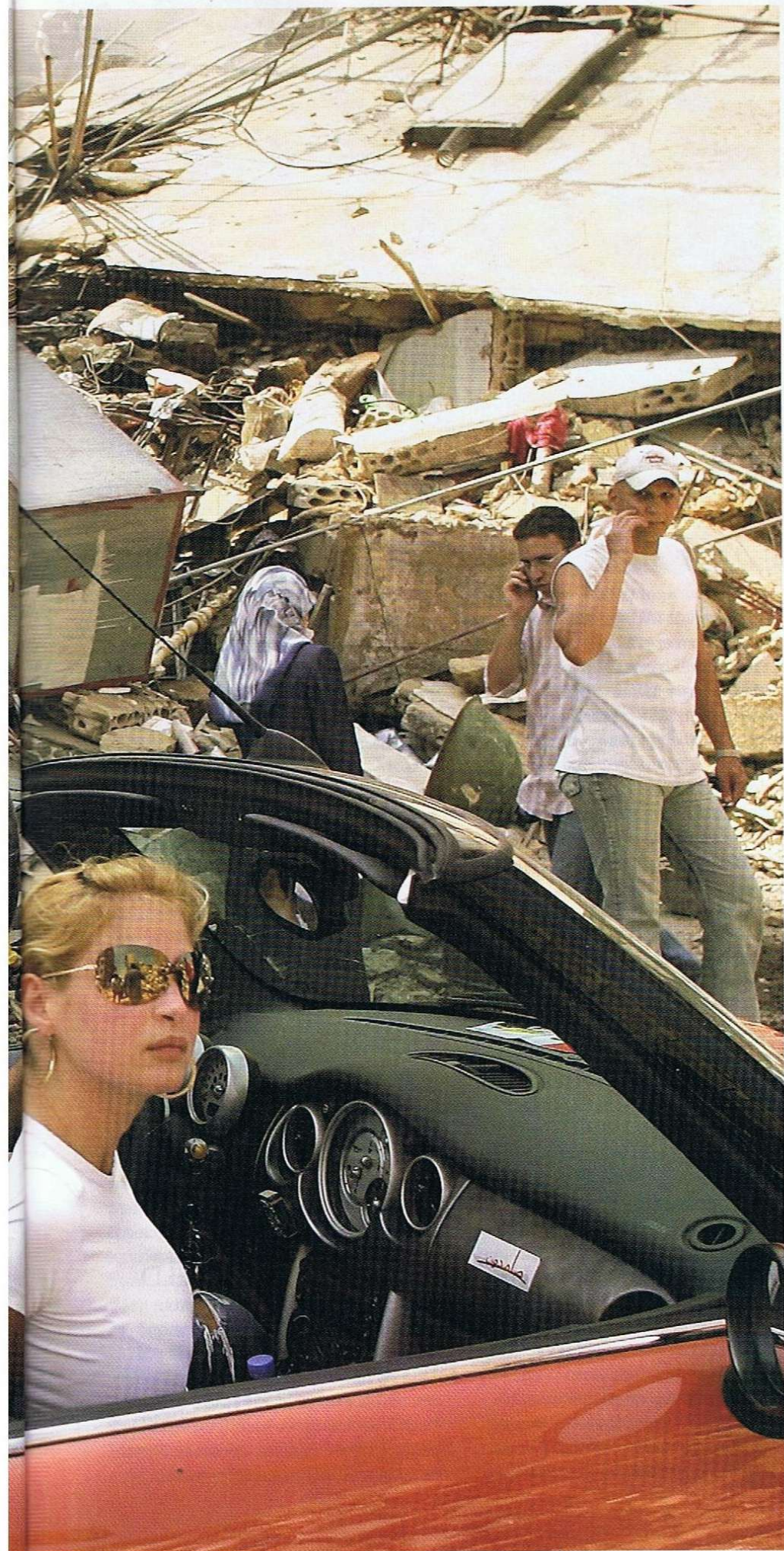

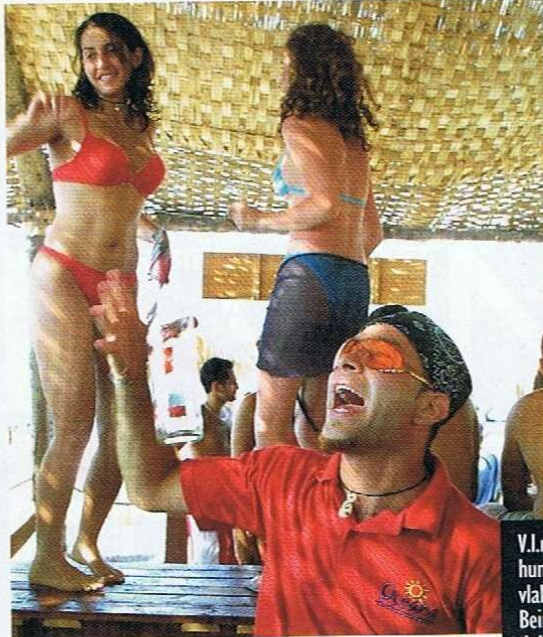
IN HUN RODE CABRIO BEKEKEN LIBANESE JONGEREN VOL AFGRIJZEN DE VERWOESTINGEN DIE HET ISRAËLISCHE BOMBARDEMENT HAD AANGERICHT. NU, EEN JAAR LATER, IS HET DAGELIJKSE LEVEN IN LIBANON NOG STEEDS NIET HETZELFDE. «WE MAKEN BUITENSPORIG VEEL LOL, OMDAT HET ELK MOMENT WEER VAN ONS KAN WORDEN AFGENOMEN.»

«**D**e focus ligt nu op uitgaan, uitgaan en nog eens uitgaan. We drinken en dansen de hele week door, niet alleen in het weekend, het begint al op woensdagavond: drinken, drinken, drinken - hup, nog een fles wodka op tafel. Vroeger deed ik altijd vrijwilligerswerk, maar sinds de oorlog van vorig jaar ga ik alleen nog maar uit. Ik ben een stuk egoïstischer geworden.»

Lana al Khalil (25) leende vorig jaar haar rode Mini Cooper uit aan haar vriend Jad, die er voorpaginanieuws mee maakte. Het was 15 augustus 2006, een dag na de wapenstilstand tussen Israël en Hezbollah. Samen met zijn zussen Bissan en Tamara en hun vriendinnen Nour en Liliane reed Jad door de zwaar getroffen wijk Hrat Hreik, op weg naar zijn huis in de naastgelegen buurt (Sfeir) Shiya. Zus Bissan maakte een foto met haar mobiele telefoon, Liliane sloeg een doek voor haar mond - op dat moment maakte fotograaf Spencer Platt de foto die een halfjaar later de World Press Photo 2006 won. De jury: «Het is een foto waar je naar blijft kijken. Het geeft de complexiteit en contradicties van het echte leven, temidden van chaos, weer.»

Libanon en contradicties - zeg dat wel. Zo is Lana naar eigen zeggen een 'extreem linkse activiste', maar dan wel één met geföhnde lange haren en roze

V.l.n.r.: Zodra de situatie weer even veilig lijkt, feesten de Libanezen of hun leven ervan afhangt • Israëlische soldaten op weg naar Libanon vlak na de wapenstilstand van 14 augustus 2006 • Aan de gebouwen in Beiroet zijn de 15 jaar burgeroorlog die het land hebben geteisterd, duidelijk af te lezen • Bij het zwembad van het Saint-George hotel, dat gedeeltelijk verwoest werd tijdens de burgeroorlog • Zonnen terwijl in de verte een door Syrische raketten getroffen tanker nog nasmeult: het is de dagelijkse praktijk in Libanon

nail-art op haar teennagels. Ze studeerde aan de Marxistische Universiteit van New York, maar onderscheidt zich graag op het gebied van mode en make-up. «In Amerika kun je in een oude spijkerbroek de straat op zonder dat je het gevoel hebt dat je er raar uit ziet. Hier kan dat niet, er is zoveel competitie. Je móet er hier goed uitzien, dat zit in onze cultuur. Misschien zijn we wat extreem. Waar anders ter wereld zie je billboards die adverteren met leningen voor plastische chirurgie?»

SNELLE KICK

Je zou denken dat er in het door geweld geteisterde Libanon even wat minder belangstelling is voor uiterlijkheden. «Integendeel», zegt de 39-jarige Brigitte Khoury. Ze is in Libanon een vooraanstaand psychologe, verbonden aan de Amerikaanse Universiteit van Beiroet. «In Libanon leef je voor het moment en voor wat je op dit moment plezier geeft. Een mooie jurk is een snelle kick.» Uiterlijk is volgens haar extreem belangrijk in het leven van de Libanese vrouw: «Als je oké lijkt, dan ben je oké en dan vinden mensen je leuk, zo werkt het in Libanon. Vrouwen tonen hier geen zwakte. Ook al hebben ze grote schulden bij de bank, ze kopen altijd de laatste mode. Desnoods lijden ze er honger voor.» Zelf noemt ze het 'sociaal terrorisme'. «Mensen zijn hier echt doodsbang voor wat de maatschappij van hen vindt.»

De zo typisch Libanese *keeping up appearances*-stijl kwam de inzittenden van Lana's auto duur te staan. Na de

verkiezing van de World Press Photo in januari kwam er een golf van kritiek over de 'sjieke Libanese jongeren' die de oorlogsschade in een arme buurt kwamen peilen. «We werden afgeschilderd als ongevoelige ramptoeeristen», zegt Bissan Maroun, op de foto met mobiele telefoon. «Alsof we rijke upperclass Libanezen waren die voor de lol de schade gingen bekijken.» Bissan, haar zus Tamara en broer Jad, de vriend van Lana, wonen in de aangrenzende buurt Chiyah. Daar vielen minder bommen, maar toch was het niet veilig om er te blijven. De dag na de wapenstilstand gingen ze weer naar huis. Ze vonden het ongedeed: alleen de ruiten waren gesprongen.

Maar op de foto zien de jongeren er allesbehalve uit als vluchtelingen uit de buurt. «We voelden ons vreselijk, ook al zagen we er glamorous uit», verklaart Bissan tegen de pers. En: «We zijn niet rijk, we kleden ons alleen zo.»

Hoewel alleen haar auto op de foto is te zien, trekt vooral Lana zich de kritiek erg aan. Ze wijst op de sticker op het dashboard, 'Saridoum' - het logo van de vrijwilligersorganisatie waar ze tijdens de oorlog voor werkte, die vluchtelingen

zo goed en zo kwaad als het kon opving in lege gebouwen en scholen. Lana was verant-

woordelijk voor de medische eenheid en de medicijnen. «Ik heb totaal geen medische achtergrond, maar ik kan goed regelen - de medische eenheid was meteen een succes. Na een paar dagen zeiden de mensen: goedemorgen dokter Lana. Dat klonk heel cool, dus ik heb het maar zo gelaten.»

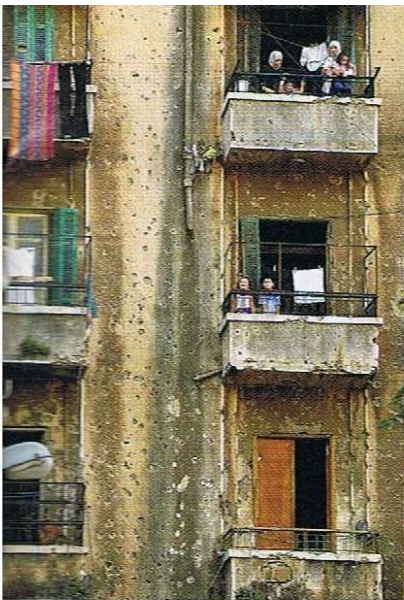
Een maand lang zette Lana zich dagelijks in voor de vluchtelingen. In haar rode Mini Cooper bracht ze medicijnen naar de opvangcentra. Omdat ze tijdens de oorlog toch bij haar ouders sliep, bracht ze een zieke familie onder in haar eigen appartement.

Het werk ging onafgebroken door tot de wapenstilstand van 14 augustus, daarna stroomden de opvangcentra leeg.

MOEVAN HET GEWELD

De klap van de oorlog kwam voor Lana een week na de wapenstilstand: «Toen alles voorbij was, voelde ik pas het gewicht van de oorlog - hoe alle fundamentele dingen: elektriciteit, brandstof, de aanwezigheid van mensen op straat. Niets van mijn oude normale leven was nog

«OOK AL HEBBEN ZE GROTE SCHULDEN BIJ DE BANK, LIBANESE VROUWEN KOPEN ALTIJD DE LAATSTE MODE. DESNOODS LIJDEN ZE ER HONGER VOOR»

GESCHIEDENIS VAN GEWELD

De vijandelijkheden tussen

Libanon en Israël kennen een lange geschiedenis. Libanon is van oudsher thuisbasis voor Palestijnen die tegen Israël vochten. Om die reden trekt het Israëlische leger een aantal keer Libanon binnen om er te vechten tegen gewapende groepen, met name de PLO. Israël weet in 1982 de PLO te verdrijven uit Libanon, maar krijgt er een nieuwe vijand voor in de plaats: de radicaal-islamitische groepering Hezbollah. Het is echter niet alleen het conflict met Israël dat tot geweld heeft geleid in Libanon. De burgeroorlog die van 1975 tot begin jaren '90 in het land woedde, heeft nog veel meer slachtoffers gemaakt. Het land is een mix van bevolkingsgroepen en religies die niet met elkaar overweg kunnen. Dit leidt tot een bloedige oorlog waarbij meer dan honderdduizend mensen omkomen en het land aan puin wordt

voor ze is en staan tot in de kleine uurtjes op tafels in discotheken te dansen. Toch niet echt het idee dat we hebben bij een conservatief Arabisch land.

GRENZEN VERLEGGEN

«Libanese vrouwen zijn vooral modern in hun verschijning», legt Khoury uit. «Het is moeilijk te begrijpen, omdat ze een dubbel signaal uitzenden. De vrouwen zien er modern en westers uit, doen sexy en open, maar in werkelijkheid is seks een groot taboe. Maagdelijkheid is hier belangrijk en daten bijna verboden - alle relaties moeten nog officieel via de ouders gaan. Niet alleen in islamitische kringen, bij de meer moderne Libanese Christenen net zo goed.»

hetzelfde. Veel van mijn vrienden waren naar het buitenland vertrokken, mijn sociale netwerk viel uit elkaar. Het was heel beangstigend.»

Na de oorlog keerde Lana niet terug naar het vrijwilligerswerk dat ze eerder deed. «Ik was altijd actief op politiek gebied, maar na de oorlog was ik moe en had ik nergens zin in. Ik dacht: ik geef mezelf even tijd om bij te komen, maar shit, dat is al bijna een jaar geleden.»

Volgens Lana is het niet zozeer de oorlog die haar nog dwarszit, maar de onstabiele situatie in Libanon nu. «We zijn zo moe van al die autobommen, gevechten en demonstraties. Toen ik eerder dit jaar in Londen was en blife, onbezorgde mensen op straat zag - geen wegversperringen, tanks en demonstraties - kreeg ik een shock, toen pas realiseerde ik me hoe het hier is veranderd.»

Haar vrienden hebben dezelfde gelatenheid: «Het energieniveau is lager, er is bij niemand veel motivatie om nieuwe dingen te ondernemen, je weet namelijk nooit of je iets af kunt maken. Misschien gaan we daarom zo losbandig uit: we maken buitensporig veel lol omdat het elk moment weer van ons afgenomen kan worden. Om de paar maanden gebeurt er wel iets in Libanon. Je weet nooit of het tijdelijk is of dat het weer oorlog wordt. We leven op een tijdbom.»

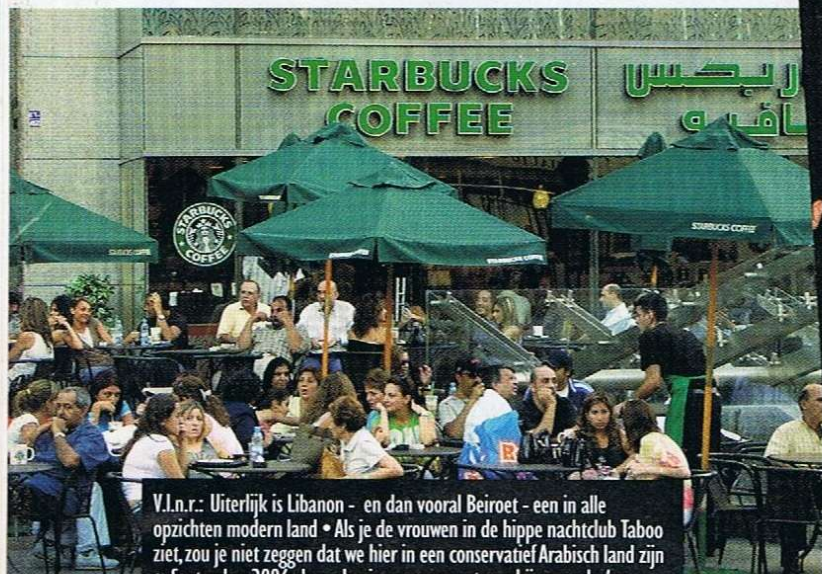
Voor Khoury is dit heel herkenbaar: «Als je geen doelen kunt stellen en niet naar de toekomst kunt kijken, is dat heel demotiverend. Ik zie een enorme toename van alcohol- en drugsgebruik bij mijn cliënten. Ze missen een gevoel van

basisveiligheid, niemand voelt zich zeker in Libanon. Het is hier letterlijk met de dag leven - de krant lezen en je adem inhouden. Niemand durft meer dan een paar weken vooruit te plannen. Je voelt het op straat, mensen praten erover en hun angst is reëel. Het is een normale reactie op een abnormale omgeving.»

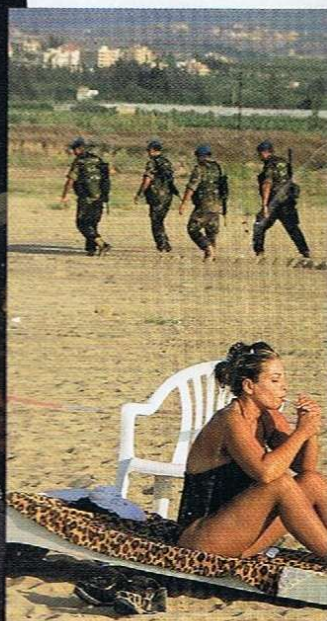
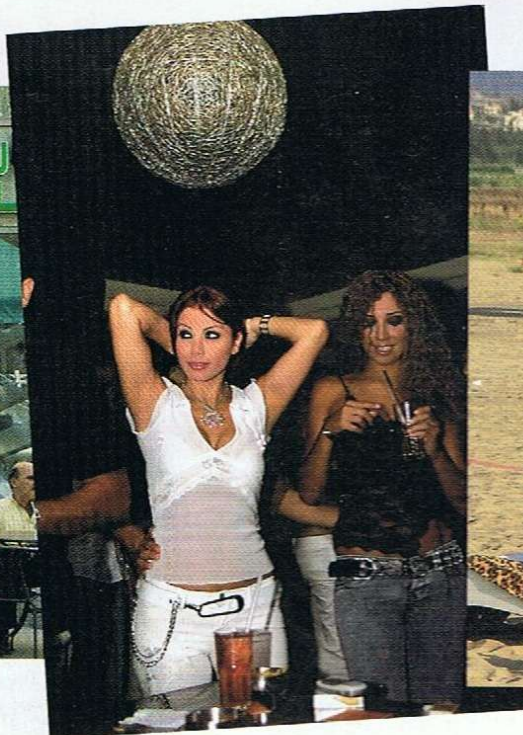
Het onrustige gemoed van de Libanese wordt versterkt door een geschiedenis van 15 jaar burgeroorlog. «Hier leven generaties met oorlogstrauma», legt Khoury uit. «De Libanese psyche is geïmpregneerd met oorlog, bij elk nieuw conflict staat iedereen meteen op scherp. Het is heel opmerkelijk hoe snel iedereen omschakelt naar de oorlogsmodus en de jongere generatie neemt dit moeiteloos over van hun ouders. Eigenlijk is het heel triest: we hadden eindelijk een generatie die was grootgebracht zonder oorlog, maar de afgelopen zomer heeft dat verpest.»

De aanhoudende spanning heeft ook een remmende werking op de ontwikkeling van vrouwen, zegt Khoury. «Vrouwen bewijzen elke keer enorm sterk te zijn in oorlogssituaties, maar ook de traditionele waarden worden tijdens een oorlog verstrekt. Familiebanden worden sterker en daarmee ook de sociale controle. Vooral voor jonge vrouwen betekent dat een stapje terug - ik denk dat Libanon door de oorlog weer conservatiever is geworden.»

Dit staat haaks op het beeld dat Lana, Bissan, Tamara, Nour en Liliane van hun naoorlogse leven geven: ze gaan uit als nooit tevoren, drinken meer dan goed

V.l.n.r.: Uiterlijk is Libanon - en dan vooral Beiroet - een in alle opzichten modern land • Als je de vrouwen in de hippe nachtclub Taboo ziet, zou je niet zeggen dat we hier in een conservatief Arabisch land zijn • September 2006: de oorlog is nog maar net voorbij, maar de *beau monde* van Libanon is alweer aan het strand te vinden

Werkende, alleenwonende jonge vrouwen zie je dan ook niet veel in Libanon. Meisjes staan tot hun huwelijk onder bescherming van hun ouders - zo ook de vrijgevochten Lana. Ze doet soms vrijwilligerswerk, maar haar familie voorziet in haar levensonderhoud. Ze heeft een eigen appartement, maar wel om de hoek bij pa en ma. Ze heeft een vaste vriend, maar samenwonen is ondenkbaar.

«In vergelijking tot omliggende landen zijn we open en modern», zegt Lana, «maar Libanon blijft een Arabisch land. Het is een dagelijkse strijd om hier als vrouw op je eigen voorwaarden te kunnen leven - ik doe mijn best om de grenzen te verleggen. Zo noem ik Jad steevast mijn vriend in plaats van mijn verloofde. En ik zet bij de drogist demonstratief een pak maandverband voor de neus van de verkoper. Of ik vraag hardop naar condooms.»

Wie een avond met Lana en haar vriendinnen gaat stappen, kan zich moeilijk voorstellen dat het kopen van condooms werkelijk nog een 'daad van verzet' is voor de Libanese jonge vrouw. «Misschien doen we er wel verkeerd aan om ons zo te kleden», zegt Lana,

wijzend op haar sexy roze-turquoise outfit: «Je voldoet toch aan de ultieme mannenfantasie. Maar echt, we hebben de intentie om ons vrij te maken.»

De extreme nadruk op uiterlijk vertoon geeft de Libanese vrouwen soms een steuntje in de rug, aldus Khoury. «Omdat ze zich altijd van hun beste kant laten zien, is er geen ruimte voor klagen.

Dat kweekt een mentaliteit van niet zeuren - hup, de schouders eronder en weer door. In tijden van onrust en oorlog zie je een ongekend vermogen tot opkrabbelen en weer doorgaan.»

Lana bevestigt dit: «Als het na een geweldsuit-

barsting even rustig is, gaat alles heel snel. Binnen de kortste keren zijn de restaurants weer vol en moet je reserveren. Ineens moet je weer wachten bij de kapper en zitten de kroegen barstensvol. Totdat er weer iets gebeurt. Dan ligt Libanon weer een week plat.»

«Toen hier in april twee kinderen werden ontvoerd en vermoord, was heel Libanon weer een paar dagen verlamd - lege straten, winkels dicht. De avond dat hun lichamen werden gevonden, voelde ik een intens verdriet, maar ik

«HET IS HIER
LETTERLIJK MET DE
DAG LEVEN - DE
KRANT LEZEN EN JE
ADEM INHOUDEN.
NIEMAND DURFT
MEER DAN EEN PAAR
WEKEN VOORUIT
TE PLANNEN»

OORLOG MET ISRAËL

Na meer dan 10 jaar rust breekt er in 2006 opnieuw oorlog uit in Libanon. Het conflict begint wanneer op 12 juli Libanese Hezbollah-strijders twee soldaten ontvoeren bij de grens tussen Israël en Libanon. Israël heeft uiteindelijk een reden om Hezbollah aan te pakken en antwoordt met zware bombardementen op Libanon. Raketaanvallen van Hezbollah op Israëlische steden volgen. Als op 14 augustus onder druk van de VN een staakt-het-vuren wordt afgekondigd, zijn er duizenden Libanezen omgekomen, 130.000 huizen verwoest en is er zeven miljard dollar schade.

dacht ook: ik ga niet thuiszitten, ik laat me niet lamleggen. Ik ben die avond uitgegaan - meer om een punt te maken dan dat ik er zin in had. Zo ziet ons leven er sinds de oorlog uit.»

Maar voor de Libanezen is de rek er zo langzamerhand uit. «Libanon is de mooiste plek op aarde - dat vindt iedereen. Maar we willen ook een stabiel leven. Ik heb nooit gedacht dat de dag zou komen dat ik zou zeggen: nu is het tijd voor mijn eigen behoeftes, maar de oorlog heeft dat met mij gedaan. Deze zomer vertrek ik naar New York voor een nieuwe studie. Door de oorlog ben ik voor het eerst klaar om Libanon echt te verlaten.» *